

МІЖРЕГІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

Навчально-науковий Інститут права ім. князя Володимира Великого
(назва навчального підрозділу)

Кафедра міжнародного права та порівняльного правознавства

Затверджую: Схвалено на засіданні кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства
Директор навчального підрозділу _____
(назва кафедри)
_____ (підпис) Протокол № 1 від “_30_” серпня 2019 р.
А.М.Кислий (ПІБ) Завідувач кафедри _____ (підпис)
“_30_” серпня 2019 р. В.І.Литвиненко
(ПІБ)

Робоча навчальна програма

Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини

Статус дисципліни: обов'язкова

Освітньо-професійна програма Право, Міжнародні відносини

Спеціальність Міжнародне право

Спеціалізація (і) Міжнародне право

Форма навчання _____ денна Курс IV Семестр 8

Обсяг в кредитах ЄКТС/ Всього годин 120 за навчальним планом
(4)

дата затвердження навч.плану

- лекції (Л) 26
- семінарські заняття (СЗ) 12
- практичні заняття (ПЗ) _____
- лабораторні заняття (ЛЗ) _____
- індивідуально-консультативна робота (ІКР) _____
- самостійна робота студентів (СРС) 82

Робоча навчальна програма складена на основі навчальної програми "Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини", автор професор кафедри Шашкова-Журавель І.О.

(назва навчальної програми, автори, дата затвердження)

Розробник (и) робочої програми навчальної дисципліни професор кафедри Шашкова-Журавель І.О.

(ПІБ викладача(ів))

Київ МАУП 2019 р.

II. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» є формування у студентів знання про природу і сутність прав людини, соціальні, філософські, політичні, передумови їх міжнародно-правового захисту; специфіку міжнародного права у сфері захисту прав людини на сучасному етапі; механізми і процедури міжнародно-правового захисту прав людини, а також про специфіку системи захисту прав людини на універсальному та регіональному рівнях.

Завдання навчальної дисципліни „Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини ” передбачає:

- надання студентам знань основних категорій міжнародно-правового захисту прав людини; системи міжнародно-правових актів з прав людини; структури і призначення органів, які здійснюють міжнародно-правовий захист різних поколінь прав людини; внутрішньодержавних механізмів захисту прав і свобод людини і громадянина; системи міжнародно-правового захисту прав людини, її розвитку, поєднання універсальних і регіональних механізмів, які здійснюють правозахисну функцію;
- ознайомлення студентів із закордонним досвідом створення механізму практичної реалізації прав особи;
- надання правничого матеріалу, використовуючи різні джерела в галузі міжнародно-правового захисту прав людини.

Статус дисципліни. Навчальна дисципліна «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» є однією із обов'язкових навчальних дисциплін для підготовки студентів бакалаврату.

Місце навчальної дисципліни в освітній програмі. Навчальна дисципліна «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» належить до обов'язкових компонентів оснвої програми за спеціальністю «Міжнародне право», галузі знань «Міжнародні відносини». Навчальна дисципліна «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» пов'язана з навчальними дисциплінами: «Міжнародне публічне право: основні галузі та інститути», «Міжнародне трудове право», «Міжнародне інформаційне право», «Право Європейського Союзу».

Компетентності та програмні результати навчання.

Загальні компетентності.

ЗК 1. Здатність до абстрактного, системного, логічного та критичного мислення, аналізу та

синтезу;

ЗК 2. Здатність до удосконалення своїх особистих і професійних якостей;

ЗК 3. Здатність учитися і оволодівати сучасними знаннями;

ЗК 8. Навички збору і аналізу інформації з національних і міжнародних джерел, використання сучасних інформаційних технологій і баз даних;

Фахові компетентності.

ФК 1. Фундаментальні знання основ сучасного міжнародного права, різних теоретичних підходів до його визначення й обґрунтування юридичної обов'язковості; знання ключових теоретичних проблем і розуміння зв'язку теоретичних аспектів міжнародного права з практикою правозастосування; вміння працювати з різними джерелами сучасного міжнародного права;

ФК 16. Фундаментальні знання міжнародних механізмів захисту прав людини; знання й уміння застосовувати положення ключових міжнародно-правових документів із захисту прав людини; широка обізнаність із універсальними та регіональними інституційними механізмами захисту прав людини

ФК 19. Фундаментальні знання права міжнародних організацій; розуміння й уміння вирішувати найпоширеніші юридичні проблеми в роботі міжнародних організацій

Програмні результати.

ПРН 1. Обізнаність з основними теоретичними течіями, школами, підходами до розуміння права; розуміння місця права серед інших феноменів соціальної реальності та наявних зв'язків між ними; володіння юридичним категоріальним апаратом.

ПРН 5. Знання та розуміння особливостей правових систем — національних, міжнародних, регіональних; розуміння причин їхньої множинності, а також механізмів взаємодії.

ПРН 7. Застосування знань стандартів міжнародного права для здатності розробляти юридичну позицію в інтересах клієнта, а також контраргументи проти позиції опонентів; вести дискусію й дебати з міжнародно-правових і загальноюридичних питань.

ПРН 8. Застосування здобутих в ході навчання знань для надання юридичних висновків й консультації з питань міжнародного права, національного права України та інших держав, а, також, визначення юридичних ризиків тих або інших зовнішньополітичних або зовнішньоекономічних ініціатив та обрання шляхів їхньої мінімізації.

- ПРН 13. Формування суджень про тенденції розвитку системи сучасного міжнародного права, співвідношення джерел правового регулювання міжнародних відносин, напрями розвитку загальних принципів міжнародного права.
- ПРН 14. Формування суджень про стан ефективності міжнародних контрольних механізмів.
- ПРН 16. Формування суджень про форми, способи та чинники ефективності механізму імплементації міжнародно-правових норм на національному рівні.
- ПРН 18. Формування суджень про переваги та недоліки участі України в міжнародних організаціях.

Змістові модулі: 1 модуль (теми 1- 3)
2 модуль (теми 4-6)
3 модуль (теми 7-11)

Передумови для вивчення дисципліни.

Передумови для вивчення навчальної дисципліни «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» становить набуття студентами знань з дисциплін «Теорія держави і права», «Вступ до спеціальності «Міжнародне право», «Міжнародне публічне право: основи теорії», «Міжнародне публічне право: основні галузі та інститути».

III. Очікувані результати навчання. Очікувані результати навчання дисципліни

„Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини” передбачають формування у студентів вміння:

- здійснювати аналіз міжнародно-правових актів універсального та регіонального характеру в аспекті відображення у них стандартів захисту прав людини;
- визначати ступінь імплементації міжнародно-правових стандартів у галузі захисту прав людини в національне законодавство України;
- звертатися до міжнародних правозахисних інституцій відповідно до регламентованої нормами міжнародного права процедури;
- користуватися правовою міжнародною термінологією у сфері захисту прав особи;
- виявляти загальні тенденції розвитку міжнародно-правового механізму захисту прав людини на підставі дослідження системи універсальних та регіональних стандартів галузі прав людини.

IV. Критерії оцінювання результатів навчання.

Загальні критерії оцінювання

I рівень оцінювання (оцінка задовільно). Відповідь студента при відтворенні навчального матеріалу елементарна, зумовлюється початковими уявленнями про предмет вивчення. Студент відтворює основний навчальний матеріал, здатний виконувати завдання за зразком, володіє елементарними вміннями навчальної діяльності.

II рівень - достатній (оцінка добре). Студент знає істотні ознаки понять, явищ, закономірностей, зв'язків між ними, а також самостійно застосовує знання в стандартних ситуаціях, володіє розумовими операціями, вміє робити висновки, виправляти допущені помилки. Відповідь повна, правильна, логічна, обґрунтована.

III рівень - високий (оцінка відмінно). Студент здатний самостійно здійснювати основні види навчальної діяльності. Знання студента є глибокими, міцними, узагальненими; студент вміє застосовувати знання творчо, його навчальна діяльність позначена вмінням самостійно оцінювати різноманітні життєві ситуації, явища, факти, виявляти і відстоювати особисту позицію.

Вивчення дисципліни у вищих навчальних закладах I-II рівнів акредитації повинно дати не тільки певну суму знань, а й підготувати студентів для освоєння обраної професії та допомоги формувати світогляд.

Складовими навчальних досягнень студентів є вміння відтворювати отриману інформацію, знаходити нову, оцінювати її та застосовувати в стандартних і не стандартних ситуаціях.

Оцінюванню підлягає:

- 1) рівень володіння теоретичними знаннями;
- 2) рівень вмінь використовувати теоретичні знання під час розв'язування задач;
- 3) рівень володіння практичними уміннями та навичками, які виявляються під час виконання практичних робіт;
- 4) оцінювання творчих робіт студентів (рефератів, експериментальних робіт, особливо пов'язаних з майбутньою професією).

Оцінювання рівня теоретичних знань.

Відповідь з теорії може складатися:

- 1) з викладу теоретичного матеріалу;
- 2) формування правил, законів, закономірностей;
- 3) із завдань на вибір правильної відповіді

При оцінюванні відповідей з теорії враховується:

- 1) обсяг відтвореної інформації та її співвідношення до обсягу повної інформації з даного питання;
- 2) обсяг додаткової інформації, здобутої студентом, та доцільність її використання;
- 3) частота допомоги викладача;
- 4) кількість помилок (помилки, недоліків, неточностей) у відповіді;
- 5) логічний зв'язок відтвореної інформації.

Оцінювання рівня володіння практичними вміннями та навичками

Оцінювання рівня володіння студентами практичними вміннями та навичками здійснюється під час підготовки до семінарських занять та при виконанні практичних завдань.

Частина семінарських робіт може виконуватись після вивчення відповідного теоретичного матеріалу на етапі узагальнення знань та вмінь. У таких випадках робота обов'язково оцінюється. Під час перевірки і оцінки практичних робіт необхідно звернути увагу на такі показники: творчість; використання наукових термінів; повнота і правильність відповіді; логічність побудови відповіді; повнота і глибина висновку до роботи; самостійність і охайність виконання роботи; застосування окремих джерел інформації, рівень володіння прийомами навчальної роботи.

Для оцінювання різних рівнів пізнавальної діяльності викладач може поставити додаткові вимоги до виконання робіт.

Оцінювання рівня творчих завдань

До творчих завдань належать: реферати, експериментальні роботи, успішна участь в олімпіадах, конкурсах, тощо.

Ця діяльність студента має враховуватись та оцінюватись при виставленні семестрових оцінок.

Критерії оцінювання навчальних досягнень

1. Низький рівень (оцінка-2). Студент не описує явища, не виявляє знання і розуміння основних положень теми.

2. Середній рівень (оцінка-3). Студент описує явища, без пояснень наводить приклади, що ґрунтуються на власних спостереженнях, матеріалах підручника, розповідях викладача, виявляє знання і розуміння основних положень (законів, теорій) розв'язує прості

задачі, які не складаються з під задач.

3. Достатній рівень (оцінка-4). Студент може застосовувати знання в стандартних ситуаціях, з допомогою викладача аналізує одержані результати під час розв'язування задачі. Уміє пояснити явища, здійснювати аналіз, узагальнювати знання, систематизувати їх, робити висновки.

4. Високий рівень (оцінка-5). Студент вільно володіє вивченим матеріалом, застосовує його на практиці в стандартних ситуаціях (виконання завдань, практичних робіт), наводить аргументи на підставі своїх думок. Студент самостійно оцінює різні явища, факти, виявляючи особисту позицію щодо них, знаходить джерела Інформації і використовує одержані знання і уміння під час виконання практичних завдань.

Рейтинговий показник	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECT8
90-100	зараховано	5 (відмінно)
82-89		4 (добре)
75-81		3 (задовільно)
68-74		2 (незадовільно)
60-67		1 (незадовільно)
35-59	незараховано	FX (незадовільно, з можливістю повторного складання)
1-34		F (незадовільно, з обов'язковим повторним вивченням)

V. Засоби діагностики результатів навчання.

Діагностичний розділ визначає диференційований та об'єктивний облік результатів навчальної діяльності студентів і включає в себе ряд підрозділів (блоків):

- 1) контроль засвоєння теоретичних знань (опитування на практичних заняттях);

- 2) контроль самостійної роботи студентів, зокрема, виконання письмових завдань, підготовка і захист реферативних робіт, виконання індивідуальних науково-дослідних завдань;
- 3) виконання тестових завдань та контрольних робіт.

VI. Програма навчальної дисципліни

«Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини»

№	Курс IV Семестр 8 Обсяг в кредитах ЄКТС / Всього годин у семестрі 120 Назва теми	Кількість годин, з них:					Примітка
		лекції (Л)	семінар. зан. (практ.) (СЗ)	інд.-конс. роб. (ІКР)	сам. роб. студ. (СРС)	форма контролю	
Змістовий модуль I. Передумови формування, сутність та структура міжнародно-правового механізму захисту прав людини							
1.	Історичні аспекти розвитку системи міжнародно-правового захисту громадянських та політичних прав особи	2	2			У,СР,ПК	
2.	Передумови становлення системи міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав особи	2			12	У,СР,ПК	
3.	Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини	2	2		12	У,СР,ПК	
Змістовий модуль II. Міжнародно-правові засади захисту прав людини на універсальному та регіональному рівні							
4.	Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні	4	2		12	У,СР,ПК, Р	
5.	Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні	2	2		12	У, СР, КР	
6.	Регіональна система міжнародно-правового захисту особи	4	2			У,СР,ПК	
Змістовий модуль III. Система міжнародно-правового контролю дотримання прав особи							
7.	Система міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "першого покоління" на універсальному рівні	2			10	У,СР,ПК, Р	
8.	Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "другого покоління" на універсальному рівні	2	2		12	У, ПК	
9.	Міжнародний конвенційний механізм забезпечення дотримання	2				У, ПК	

	універсальних міжнародних стандартів з прав людини						
10.	Сутність регіонального механізму забезпечення дотримання прав людини	2			12	У, ПК	
11.	Роль Європейського суду з прав людини в системі регіонального міжнародно-правового контролю дотримання прав людини	2				У, СР, КР	
Разом годин: 120		26	12		82	залік	

Форми контролю: усне опитування – У
 контрольні роботи – КР
 перевірка конспектів – ПК
 перевірка завдань для самостійної роботи – СР
 тестування – Т
 інші –

Зміст дисципліни за модулями

Змістовий модуль 1

Тема 1. Історичні аспекти розвитку системи міжнародно-правового захисту громадянських та політичних прав особи

Тема 2. Передумови становлення системи міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав особи

Тема 3. Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини

Змістовий модуль 2

Тема 4. Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні

Тема 5. Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні

Тема 6. Регіональна система міжнародно-правового захисту особи

Змістовий модуль 3

Тема 7. Система міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "першого покоління" на універсальному рівні

Тема 8. Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "другого покоління" на універсальному рівні

Тема 9. Міжнародний конвенційний механізм забезпечення дотримання універсальних

міжнародних стандартів з прав людини

Тема 10. Сутність регіонального механізму забезпечення дотримання прав людини

Тема 11. Роль Європейського суду з прав людини в системі регіонального міжнародно-правового контролю дотримання прав людини

6.1. Плани лекцій

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1.

Передумови формування, сутність та структура міжнародно-правового механізму захисту прав людини

Тема 1. Історичні аспекти розвитку системи міжнародно-правового захисту громадянських та політичних прав особи

1. Уявлення про необхідність забезпечення громадянських і політичних прав особи за часів античності .
2. Вплив поглядів середньовічних мислителів на становлення системи захисту громадянських і політичних прав особи.
3. Розвиток системи міжнародно-правового захисту громадянських і політичних прав особи в новий час

Джерела інформації: [2, 55-58]

Тема 2. Передумови становлення системи міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав особи

1. Історичні аспекти розвитку уявлення про соціальну справедливість.
2. Генеза визнання соціально-економічних прав у світі.
3. Концепція Р.Оуена про сутність та необхідність міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав людини.
4. Зміст вчення Г. Шварца про специфіку та міжнародно-правове визнання прав "другого покоління"

Джерела інформації: [51-52, 54-57]

Тема 3. Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини

1. Характеристика системи захисту прав людини на міжнародному рівні.

2. Співвідношення категорій "міжнародне право" і "особа".
3. Співвідношення внутрішньої компетенції держави і міжнародного права в галузі захисту прав людини

Джерела інформації: [1-3, 22, 30, 40]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2.

Міжнародно-правові засади захисту прав людини на універсальному та регіональному рівні

Тема 4. Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні

1. Роль Статуту Організації Об'єднаних Націй в системі міжнародно-правового захисту прав особи.
2. Поняття, структура та значення Міжнародного Білю про права людини.
3. Характеристики Загальної декларації прав людини.
4. Зміст Міжнародних пактів ООН про права людини.
5. Зміст та значення Факультативного протоколу до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
6. Характеристика конвенцій ООН, спрямованих на заборону будь-яких проявів дискримінації

Джерела інформації: [5-10]

Тема 5. Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні

1. Історичні передумови виникнення інституту уповноваженого ООН з прав людини.
2. Мета діяльності омбудсмена ООН.
3. Значення інституту омбудсмена ООН для розвитку системи міжнародно-правового захисту прав людини
4. Функції уповноваженого ООН з прав людини. Специфіка діяльності омбудсмена ООН

Джерела інформації: [32-34, 36-38]

Тема 6. Регіональна система міжнародно-правового захисту особи

1. Характеристика відображення основних прав особи в Європейському праві.
2. Роль Ради Європи в регіональній системі міжнародно-правового захисту прав людини.
3. Характеристика діяльності Ради Європи
4. Зміст Конвенції про захист прав і основних свобод особи та її значення для європейської системи захисту прав особи.
5. Роль ЄС в системі захисту прав людини на регіональному рівні.
6. Міжамериканська система захисту прав людини та основних свобод.
7. Характеристика системи захисту прав людини в арабському регіоні.
8. Система захисту прав людей в африканських державах

Джерела інформації: [5, 16-17, 30, 39, 41]

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 3.

Система міжнародно-правового контролю дотримання прав особи

Тема 7. Система міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "першого покоління" на універсальному рівні

1. Поняття та мета створення Комітету ООН з прав людини.
2. Порядок діяльності Комітету ООН з прав людини.
3. Переваги та недоліки системи міждержавних скарг і повідомлень як елементу механізму захисту прав особи.
4. Форми нагляду Комітету ООН з прав людини за виконанням державами своїх зобов'язань відповідно до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
5. Співробітництво Комітету ООН з прав людини з міжнародними неурядовими організаціями
6. Характеристика системи індивідуальних повідомлень у відповідності з Факультативним протоколом до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
7. Характеристика діяльності Ради ООН з прав людини.
8. Поняття та відмінність „юридичних” і „політичних” органів з прав людини

Джерела інформації:[1, 18, 20, 21-22, 44]

Тема 8. Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав " другого покоління" на універсальному рівні

1. Порівняльно-правові аспекти дієвості контрольного механізму Міжнародного пакту про громадянські і політичні права і Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права.
2. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці. Переваги та недоліки контрольного механізму МОП.
3. Доцільність запозичення контрольного механізму МОП іншими міжнародними організаціями.

Джерела інформації: [22, 30, 42, 51-53]

Тема 9. Міжнародний конвенційний механізм забезпечення дотримання універсальних міжнародних стандартів з прав людини

1. Правова природа міжнародного конвенційного механізму захисту прав людини на універсальному рівні.
2. Поняття та види конвенційних контрольних органів у сфері захисту прав людини на універсальному рівні.
3. Організаційна природа міжнародних конвенційних органів у сфері захисту прав людини на універсальному рівні.
4. Комітет ООН з прав дитини.
5. Комітет ООН проти катувань. Комітет з ліквідації расової дискримінації
6. Комітет ООН з прав людини, Рада ООН з прав людини

Джерела інформації: [1, 3, 6, 9, 14, 42]

Тема 10. Сутність регіонального механізму забезпечення дотримання прав людини

1. Характеристика контрольного механізму, передбаченого Європейською Конвенцією захисту прав людини та основних свобод.
2. Підстави та зміст реформування контрольного механізму Європейської Конвенції з прав людини
3. Сутність контрольного механізму, передбаченого Європейською Соціальною Хартією.

4. Порівняльно-правові аспекти контрольного механізму Європейської Конвенції захисту прав людини та основних свобод та Європейської Соціальної Хартії

Джерела інформації: [15, 21-22, 39, 41, 45]

Тема 11. Роль Європейського суду з прав людини в системі регіонального міжнародно-правового контролю дотримання прав людини

1. Підстави утворення та роль Європейського Суду з прав людини в системі забезпечення дотримання прав людини на регіональному рівні.
2. Характер діяльності та юрисдикція Європейського Суду з прав людини.
3. Порядок функціонування та структура Європейського Суду з прав людини.
4. Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини.
5. Форма та порядок подання скарги до Європейського суду з прав людини.
6. Підстави та зміст реформування Європейського суду з прав людини.

Джерела інформації: [1, 5, 16-17, 22, 30]

6.2. Плани семінарських занять

На семінарські заняття виносяться основні питання тем курсу. В ході підготовки до семінару студент повинен з'ясувати план заняття, прочитати конспект лекцій з теми семінару і відповідні розділи підручника, ознайомитись з рекомендованою літературою, опрацювати нормативно-правовий матеріал. Питання курсу "Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» які не виносяться на семінарські заняття вивчаються студентами самостійно.

Обговорення питань на семінарському занятті ведеться у формі вільної дискусії, тому кожен студент повинен уважно слухати доповіді всіх учасників і може виступити з доповненням , або вказати на помилки, які були допущені під час відповіді на поставлене запитання іншим студентом.

На семінарське заняття студенти можуть підготувати реферати з питань, які стосуються теми, яка виноситься на семінарське заняття.

Перед написанням реферату студент повинен опрацювати міжнародні та національні правові акти, та обов'язкову і додаткову літературу по темі. Обсяг реферату складає 10-15 сторінок. Його структура: вступ (1-2 стор), основна частина (8-10 стор), висновки (1-2 стор); перелік використаних джерел. Реферат виконується на білому папері формату А4 .При підготовці реферату студенти проводять власний аналіз та реферування літературних

джерел. Реферати заслуховуються та обговорюються на семінарських заняттях, кращі з них можуть бути рекомендовані на розгляд у наукових студентських гуртках, конференціях.

Якщо студент не підготувався до семінару або пропустив його, він повинен відпрацювати відповідну тему у викладача, який веде семінарські заняття у групі. За погодженням з викладачем студент може підготувати реферат з пропущеної теми дисципліни "Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини". Тему реферату студент може вибрати як із запропонованих тем, так і вибрати самостійно, але лише за погодженням з викладачем.

Змістовий модуль 1

Семінар 1. Історичні аспекти розвитку системи міжнародно-правового захисту громадянських та політичних прав особи.

1. Уявлення про необхідність забезпечення громадянських і політичних прав особи за часів античності .
2. Вплив поглядів середньовічних мислителів на становлення системи захисту громадянських і політичних прав особи.
3. Розвиток системи міжнародно-правового захисту громадянських і політичних прав особи в новий час
4. Історичні аспекти розвитку уявлення про соціальну справедливість.
5. Генеза визнання соціально-економічних прав у світі.
6. Концепція Р.Оуена про сутність та необхідність міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав людини.
7. Зміст вчення Г. Шварца про специфіку та міжнародно-правове визнання прав " другого покоління

Теми рефератів:

1. Характеристика доцільності конституційного закріплення прав другого покоління.
2. Уявлення античних мислителів про соціальну справедливість
3. Погляди на соціальну справедливість в період середньовіччя
4. Н. Радищев про соціальні права людини

Джерела інформації: [2, 55-58, 51-52, 54, 57]

Семінар 2. Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини

1. Характеристика системи захисту прав людини на міжнародному рівні.

2. Співвідношення категорій " міжнародне право" і " особа".
3. Співвідношення внутрішньої компетенції держави і міжнародного права в галузі захисту прав людини

Теми рефератів:

1. Проблема правосуб'єктності особи в міжнародному праві
2. Взаємодія міжнародного і внутрішньодержавного права у сфері правового захисту особи
3. Плюралістична наукова думка щодо сутності міжнародно-правового захисту людини

Джерела інформації: [1-3, 22, 30, 40]

Змістовий модуль 2.

Семінар 3. Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні

1. Поняття сучасного правопорядку та розвиток домінуючого універсального принципу правового статусу особи.
2. Існування Ліги Націй і перші спроби визначення основних понять правового статусу особи та її прав і свобод.
3. Друга світова війна і поступ людства у сфері захисту прав людини й розвитку загальнолюдської моралі, що ґрунтується на повазі одне до одного.
4. Створення ООН та закріплення на рівні міжнародного законодавства основних принципів прав і свобод особи.
5. Прийняття Загальної декларації прав людини як основний етап розвитку нових підходів до вчення про права людини.
6. Участь України в розробці та прийнятті міжнародних документів ООН, що регламентують захист прав і свобод особи.
7. Філософія та правова природа міжнародного білля (закону) про права особи.
8. Структура Міжнародної хартії.

Теми рефератів:

1. Історія прийняття Загальної декларації прав людини.
2. Діяльність юристів України щодо змістовного наповнення білля про права людини.
3. Міжнародний пакт про громадянські й політичні права, його роль у забезпеченні контролю за діяльністю держави із захисту прав особи.

4. Характеристика статуту ООН як універсального документа захисту прав людини.

жерела інформації: [5-10]

Семінар 4 Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні

1. Історичні передумови виникнення інституту уповноваженого ООН з прав людини.
2. Мета діяльності омбудсмена ООН.
3. Значення інституту омбудсмена ООН для розвитку системи міжнародно-правового захисту прав людини
4. Функції уповноваженого ООН з прав людини. Специфіка діяльності омбудсмена ООН

Теми рефератів :

1. Характеристика передумов створення інституту омбудсмена в різних країнах
2. Специфіка утворення інституту омбудсмена у Великобританії та Франції
3. Особливості функціонування інституту омбудсмена в постсоціалістичних країнах
4. Розвиток і становлення інституту омбудсмена в сучасний період

Джерела інформації:[32-34, 36-38]

Семінар 5. Регіональна система міжнародно-правового захисту особи

1. Характеристика відображення основних прав особи в Європейському праві.
2. Роль Ради Європи в регіональній системі міжнародно-правового захисту прав людини.
3. Характеристика діяльності Ради Європи
4. Зміст Конвенції про захист прав і основних свобод особи та її значення для європейської системи захисту прав особи.
5. Роль ЄС в системі захисту прав людини на регіональному рівні. 6. Міжамериканська система захисту прав людини та основних свобод.
7. Характеристика системи захисту прав людини в арабському регіоні.
8. Система захисту прав людей в африканських державах

Теми рефератів :

1. Історичні аспекти прийняття Європейської Конвенції захисту прав людини та основних свобод
2. Специфіка захисту прав людини в державах Африки
3. Роль ЄС в системі міжнародно-правового захисту людини

4. переваги та недоліки американської системи захисту прав людини

Джерела інформації: [5, 16-17, 30, 39, 41]

Змістовий модуль 3.

Семинар 6. Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "другого покоління" на універсальному рівні

1. Порівняльно-правові аспекти дієвості контрольного механізму Міжнародного пакту про громадянські і політичні права і Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права.
2. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці. Переваги та недоліки контрольного механізму МОП.
3. Доцільність запозичення контрольного механізму МОП іншими міжнародними організаціями.

Теми рефератів:

1. Вплив тристороннього характеру діяльності МОП на особливості контрольного механізму Організації
2. Характеристика діяльності Комітету експертів Адміністративної Ради МОП
3. Плюралістична наукова думка щодо можливості сприйняття системи контролю МОП Організації Об'єднаних Націй

Джерела інформації: [22, 30, 42, 51-53]

6.3. Завдання для самостійної роботи здобувачів вищої освіти

Змістовий модуль 1. Передумови формування, сутність та структура міжнародно-правового механізму захисту прав людини

Тема 2. Передумови становлення системи міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав особи

Питання для самоконтролю:

1. Поняття соціально-економічних прав особи

2. Види соціально-економічних прав особи
3. Причини, які обумовлюють „вторинність” соціально-економічних прав
4. Відображення соціально-економічних прав в міжнародних актах універсального характеру
5. Особливості забезпечення соціально-економічних прав особи в колишньому СРСР
6. Закріплення соціально-економічних прав на регіональному рівні
7. Специфіка конституційно-правового закріплення соціально-економічних прав
8. Роль ООН в забезпеченні соціально-економічних прав особи
9. Вплив Міжнародної організації праці на стан дотримання соціально-економічних прав у світі

Практичні завдання

1. Розглянути та проаналізувати Європейську соціальну хартію
2. Вивчити основні положення Декларації основних принципів і прав у сфері праці
3. Підготуватися до колоквиуму за темою „Реалізація Україною міжнародних норм і програм, спрямованих на організацію соціального партнерства”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Соціальні права особи характеризуються:

- а) меншою формальною визначеністю у порівнянні з громадянськими і політичними правами
- б) незалежністю можливості їх державного забезпечення від наявних економічних ресурсів
- в) належністю до „прав третього покоління”

2. Європейська соціальна хартія була прийнята в межах:

- а) СНД
- б) ЄС
- в) Ради Європи

3. Сторонами соціально-партнерських відносин є:

- а) представники профспілок і представники роботодавців
- б) уряд та представники профспілок
- в) уряд, представники профспілок та представники роботодавців

Джерела інформації: [51-52, 54-57]

Тема 3. Поняття та сутність міжнародно-правового механізму захисту прав людини

Питання для самоконтролю:

1. Поняття міжнародно-правового захисту прав людини
2. Різні підходи до розуміння сутності міжнародного захисту прав людини
3. Поняття міжнародного права захисту прав людини
4. Підходи до класифікації прав людини, що знайшли відображення в структурі Міжнародної Хартії прав людини
5. Місце міжнародного права захисту прав людини в системі міжнародного права
6. Основні тенденції розвитку міжнародного права у сфері прав людини на сучасному етапі
7. Основні правові джерела міжнародного права у сфері захисту прав людини
8. Вплив природно-правової концепції на розвиток міжнародно-правового права у сфері прав людини
9. Наукова думка щодо сутності міжнародного права у сфері прав людини
10. Співвідношення міжнародного права у сфері прав людини з міжнародним гуманітарним права

Практичні завдання

1. Проаналізувати наукову юридичну думку стосовно впливу теорії природного права на розвиток міжнародного права прав людини
2. Законспектувати ключові нормативні положення «Міжнародної хартії прав людини»
3. Скласти порівняльну таблицю галузей міжнародного права прав людини та міжнародного гуманітарного права

Тестові завдання для самоконтролю:

1. **Міжнародне право захисту прав людини сформувалось як самодостатня галузь міжнародного права:**

- а) за часів Ліги Націй
- б) Після II Світової війни
- в) після розпаду Радянського Союзу

2. «Міжнародний Біль про права» ґрунтується на торії:

- а) позитивного права
- б) природного права
- в) конвергенції

3. Міжнародні Пакти про права людини 1966 року структуровані на підставі класифікації прав людини:

- а) за характером людських потреб
- б) за значенням прав для їх носія
- в) за сферами життєдіяльності суспільства

Джерела інформації: [1-3, 22, 30, 40]

Змістовий модуль 2. Міжнародно-правові засади захисту прав людини на універсальному та регіональному рівні

Тема 4. Характеристика системи захисту прав особи на універсальному рівні

Питання для самоконтролю:

1. Роль Нюрнберзького трибуналу у наданні особі статусу суб'єкта міжнародного права?
2. Питання міжнародної правосуб'єктності індивіда стосовно до міжнародних норм з прав людини?
3. Критерії поділу міжнародних контрольних механізмів захисту прав людини
4. Виникнення і розповсюдження ідеї захисту прав людини на міжнародному рівні.
5. Поява загальнолюдських стандартів прав і свобод особистості.
6. Вплив розвитку людської цивілізації на характер прав і свобод людини
7. Плюралістична наукова думка стосовно проблеми реалізації норм міжнародного права у внутрішньодержавному

8. Форми і способи імплементації міжнародних стандартів в галузі громадянських і політичних прав людини

9. Форми і способи імплементації міжнародних стандартів в галузі соціально-економічних прав людини

Практичні завдання

1. Підготувати аргументи для дискусії за темою: „Внутрішня імплементація: її механізм та роль у реалізації міжнародних стандартів з прав людини
2. Підготувати доповідь за темою: „Проблеми реалізації міжнародних соціальних стандартів в Україні
3. Підготувати реферат за темою „Поняття та види імплементації (плюралістичні погляди вчених)”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Правом подавати скарги до Комітету ООН з прав людини наділені лише індивіди які знаходяться під юрисдикцією держави-учасниці Факультативного протоколу до:

- а) Загальної Декларації прав людини
- б) Міжнародного пакту про громадянські і політичні права
- в) Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права
- г) європейської конвенції про захист прав людини та основних свобод

2. „Політичним” органом з прав людини, що складається з представників держав є:

- а) Комітет ООН з прав людини
- б) Рада ООН з прав людини
- в) обидва вищезазначені органи з прав людини

3. Рада ООН з прав людини:

а) обмежує свою контролюючу діяльність категорією громадянських і політичних прав людини та їх порушеннями

б) обмежує свою діяльність категорією економічних та соціальних прав людини та їх порушеннями

в) не обмежує свою контролюючу діяльність жодною окремою категорією прав людини

Джерела інформації: [1-5]

Тема 5. Роль омбудсмена ООН в системі захисту прав особи на універсальному рівні

Питання для самоконтролю:

1. Сфера компетенції омбудсменів
2. Порядок звернення громадян до омбудсменів.
3. Повноваження омбудсменів в зарубіжних країнах
4. Методи діяльності омбудсменів
5. Форми реагування омбудсменів
6. Історія створення інституту омбудсмена в Україні
7. Особливості української моделі омбудсмена
8. Повноваження уповноваженого Верховної Ради з прав людини?
9. Порядок звернення до Уповноваженого з прав людини в Україні?
10. Засоби реагування Уповноваженого з прав людини в зарубіжних країнах

Практичні завдання

1. Підготуватися до колоквиуму на тему: „Передумови створення інституту омбудсмена у світі”
2. Підготувати доповідь на тему: „ Шведська модель омбудсмена”
3. Підготувати реферат на тему: „ Розвиток інституту омбудсмена в Англії”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Першою державою, в якій було запроваджено інститут омбудсмена є:

- б) Англія
- б) Франція
- в) Швеція
- г) Данія

2. Французький омбудсмен (медіатор) поєднав у собі:

- а) шведську та фінську модель омбудсмена
- б) італійську та іспанську модель омбудсмена
- в) скандинавську і англійську модель омбудсмена

3. У Швеції в 1980 році було запроваджено інститут омбудсмена з рівних можливостей на підставі

- а) закону „ Про рівність можливостей національних меншин”
- б) закону „ Про рівність можливостей інвалідів”
- в) закону „ Про рівність можливостей чоловіків і жінок”

Джерела інформації: [32-34, 36-38]

Змістовий модуль 3. Система міжнародно-правового контролю дотримання прав особи**Тема 7. Система міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав "першого покоління" на універсальному рівні****Питання для самоконтролю:**

1. Критерії, за якими поділяються міжнародні контрольні механізми захисту прав людини
2. Функції ЕКОСОП
3. Акт на підставі якого міжнародного-правового акту було створено Комітет ООН з прав людини
4. Функції виконує Комітету ООН з прав людини
5. Доповіді держав в Комітеті ООН з прав людини.
6. Індивідуальні повідомлення у відповідності із Факультативним протоколом.
7. Порядок звернення із скаргою до Комітету ООН з прав людини
8. Порядок розгляду справ в Комітеті ООН з прав людини
9. Завдання Ради ООН з прав людини

Практичні завдання

1. Підготуйте реферат на тему: „Мета створення та повноваження Ради ООН з прав людини”

2. Підготуйте реферат на тему: «Засоби реагування Комітету ООН з прав людини до держав-порушниць»

3. Підготуватися до колоквіуму за темою: „Значення нормотворчої діяльності ООН для розвитку держав пострадянського простору”

Тестові завдання для самоконтролю:

1. Міжнародна організація праці, ЮНЕСКО, ВООЗ – це:

- а) незалежні міжнародні організації, діяльність яких спрямована на захист прав людини
- б) спеціалізовані установи ООН, сфера діяльності яких пов'язана з правами людини
- в) органи Організації Об'єднаних націй

2. Система захисту прав людини, що існує в рамках ООН являє собою:

- а) систему захисту прав людей, що охоплює Західну Європу і США
- б) універсальну інституційну систему прав людини
- в) систему захисту прав людини, що існує на регіональному рівні

3. Органами ООН, до компетенції яких безпосередньо належать питання прав людини не є:

- а) Економічна та Соціальна Рада
- б) Генеральна Асамблея
- в) Верховна Палата ООН з прав людини
- г) Верховний комісар ООН з прав людини

Джерела інформації: [1, 18, 20, 21-22, 44]

Тема 8. Характеристика системи міжнародно-правового контролю щодо дотримання прав " другого покоління" на універсальному рівні (8 годин)

Питання для самоконтролю:

- 1. Специфіка контрольного механізму Міжнародної організації праці
- 2. Тресторонній характеру діяльності МОП

3. Переваги та недоліки контрольного механізму МОП
4. Напрями впливу Міжнародної організації праці з метою захисту прав трудящих у світі
5. Функції Міжнародної організації праці
6. Принципи діяльності Міжнародної організації праці (відповідно до статуту МОП)
7. Функції Міжнародного Бюро праці
8. Характеристика діяльності Генеральної конференції
9. Роль Міжнародної організації праці у забезпеченні ефективної зайнятості
10. Вплив Міжнародної організації праці на запобігання та ліквідацію найгірших форм дитячої праці

Практичні завдання

1. Розглянути та узагальнити положення Конвенцій МОП: № 131 „Про встановлення мінімальної заробітної плати” (1970 р.); № 138 „Про мінімальний вік для прийому на роботу” від (1973 р.) ; № 168 „ Про сприяння зайнятості і захист від безробіття” (1988р.); №111 „Про дискримінацію в галузі праці й занять” (1958 р.)
2. Підготувати доповідь на тему: „Участь Міжнародної організації праці в системі захисту прав трудящих-мігрантів та членів їх сімей”
3. Підготувати реферат на тему: „ Заходи, що вживаються Міжнародною організацією праці для захисту окремих категорій трудящих” (розглянути на вибір одну із категорій: жінки, інваліди, неповнолітні)

Тестові завдання для самоконтролю:

- 1. Конвенція МОП набуває статусу багатосторонньої міжнародної угоди після її ратифікації як мінімум:**
  - а) десятьма державами-членами МОП
  - б) двома державами –членами МОП
  - в) п`ятьма державами-членами МОП
- 2. Виходячи з положень Конвенції МОП № 138 „ Про мінімальний вік для прийому на роботу” (1973р.) дозволяється встановлювати вік 14 років, як мінімальний вік прийому на роботу для держав:**

- а) економіка яких є надзвичайно розвинутою, що обумовлює необхідність залучення великої кількості працюючих за наймом осіб
- б) які характеризуються наявністю постіндустріального суспільства
- в) економіка і система освіти яких є недостатньо розвинутою

3. Рекомендації Міжнародної організації праці:

- а) підлягають ратифікації державами - членами МОП
- б) підлягають ратифікації державами - членами МОП в тому випадку, якщо вони стосуються основних напрямів діяльності Організації
- в) не підлягають ратифікації державами- членами МОП

Джерела інформації: [22, 30, 42, 51-53]

Тема 10. Сутність регіонального механізму забезпечення дотримання прав людини

Питання для самоконтролю:

1. Передумови прийняття рішення про необхідність створення регіональних механізмів захисту прав людини
2. Порівняльно-правові аспекти Європейської Конвенції з прав людини і Пакту про громадянські і політичні права
3. Структура Європейського суду з прав людини
4. Функції Європейського суду з прав людини?
5. Повноваження Європейської комісії з прав людини
6. Роль, яку відіграє Європейський суд з прав людини у сфері захисту прав людини
7. Суб'єкти звернення із скаргами до Європейського суду з прав людини
8. Справи, що належать до компетенції Європейського суду з прав людини

Практичні завдання

1. Складіть скаргу до Європейського суду з прав людини
2. Підготуйте реферат на тему: « Реформа Комісії і Суду з прав людини»
3. Підготуйте реферат на тему „ Характер діяльності Європейського суду з прав людини»

Тестові завдання для самоконтролю:

- 1. Який із зазначених Міжнародно-правовий актів характеризується найбільш розвинутим контрольним механізмом щодо дотримання його положень:**
  - а) Європейська Конвенція з прав людини та основних свобод
  - б) Загальна Декларація прав людини
  - в) Міжнародний пакт про соціальні, економічні і культурні права

- 2. Основним міжнародно-правовим актом, прийнятим в межах Європи, щодо захисту соціально-економічних прав є:**
  - а) Європейська Соціальна Конвенція
  - б) Європейський Соціальний Пакт
  - в) Європейська Соціальна Хартія

- 3. Європейська Конвенція з прав людини та основних свобод насамперед спрямована на захист:**
  - а) соціальних та економічних прав людини
  - б) громадянських і політичних прав людини
  - в) культурних прав людини

Джерела інформації [15, 21-22, 39, 41, 45]

6.4.Індивідуально-консультативна робота

Індивідуально-консультативна робота передбачає проведення індивідуальних та групових консультацій із студентами, які недостатньо засвоїли навчальний матеріал дисципліни "Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини", а також відпрацювання студентами пропущених занять та незадовільних оцінок. Індивідуально-консультативна робота зі студентами з навчальної дисципліни "Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини", здійснюється у відповідності до затверджених на кафедрі графіків консультацій науково-педагогічних працівників кафедри.

6.5 Методика активізації процесу навчання

Активізація вивчення студентами дисципліни «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини»:

а) прищеплення у студентів навичок самостійно опрацьовувати навчальну та наукову літературу в процесі підготовки до питань, що виносяться на семінарське заняття, а також в процесі самостійного написання рефератів;

б) заохочення студентів до активної роботи по обговоренню питань з міжнародного права у сфері захисту прав людини;

в) прищеплення їм навичок творчо мислити, самостійно формулювати, викладати та аргументувати свої думки;

г) вироблення у студентів здатності зв'язувати та самостійно аналізувати історико-правові факти та події;

д) формування у студентів здібностей перетворення одержаних знань в повсякденну правомірну поведінку, застосовувати їх при вирішенні юридично значимих життєвих ситуацій.

Під час першого заняття викладач ознайомлює студентів з основними вимогами, що ставляться з боку кафедри міжнародного права та порівняльного правознавства щодо підготовки до семінарських занять.

При підготовці до семінарських занять студент вивчає рекомендовану літературу. В робочому зошиті він конспектує найбільш важливі джерела згідно з планом, передбаченим для семінарських занять, складає розгорнутий план чи тези виступу.

Семінарські заняття можуть проходити в різних формах: усного опитування, співбесіди, творчої дискусії, заслуховування підготовлених рефератів, перевірки завдань для самостійної роботи, перевірки конспектів, поточних контрольних робіт та ін.

Вивчення найбільш важливих і складних питань передбачає підготовку студентами рефератів по темах, які додаються до плану семінарського заняття. При підготовці реферату студенти мають використовувати не тільки основну, але й додаткову літературу. Найбільш ґрунтовні реферати заслуховуються на семінарських заняттях, а також використовуються у проведенні студентських наукових конференцій.

До кожного семінарського заняття пропонуються питання для самостійної роботи і самоконтролю студентів, підготовка відповідей на які є обов'язковою. Відповіді на питання для самостійної роботи і самоконтролю викладаються в письмовій формі в зошиті для самостійних завдань. З метою перевірки ступеню засвоєння матеріалу та здатності самостійно і творчо мислити для виконання деяких завдань студентам пропонується така форма роботи, як виконання схем та ілюстрацій до пройденого матеріалу. Це передбачає ознайомлення з додатковою літературою.

В кінці семінарського заняття викладач робить висновок з питань теми, відмічає позитивні і негативні сторони у відповідях студентів, виставляє оцінки, дає завдання на

наступне заняття.

VII.Форми поточного та підсумкового контролю

Метою контролю є перевірка засвоєння студентами навчального матеріалу дисципліни " Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини "

Об'єктами контролю є навчальна діяльність студентів на семінарських заняттях, де перевіряються ступінь засвоєння ними матеріалу викладеного в лекціях, закріпленого під час самостійної підготовки та індивідуальної роботи з додатковою літературою і нормативними матеріалами.

До контрольних заходів відноситься поточний, підсумковий та рубіжний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять та виконання рубіжних контрольних робіт і практичних завдань і має своєю метою перевірку рівня знань у студентів по засвоєнню ними матеріалів, передбачених програмою курсу „ Міжнародне публічне право: основи теорії". Під час семінарських занять застосовуються такі засоби контролю:

- усне опитування з питань передбачених планами семінарських занять ;
- перевірка самостійної роботи, ведення план-конспектів занять ;
- виконання завдань на практичних заняттях;
- тестування
- проведення *колоквіумів* по групах

Викладач семінару веде облік відвідувань студентами семінарів, заносить у журнал, оцінює доповіді. Оцінки виступам виставляються в тих випадках, коли вони носять цільний характер і виявляють знання студентів. Інакше відзначається тільки - "виступив".

Відмова від доповідей і відповідей на питання при обговорення внаслідок не підготовленості, оцінюються як незадовільні знання

Рубіжний контроль здійснюється для активізації систематичної роботи студентів та підвищення якості навчального процесу протягом семестру. Рубіжна контрольна робота складається з трьох питань згідно варіантів і виконується письмово.

Якщо поточний контроль проводиться лише з метою діагностики першого рівня засвоєння, тобто рівня загального орієнтування у предметі, то рубіжний контроль дає можливість перевірити засвоєння отриманих знань через більш довгочасний період і охоплює більш значні за обсягом розділи курсу. Відповідно змінюється методика контролю,

від студентів можна вимагати самостійної конструктивної діяльності, а також виявити взаємозв'язки з іншими розділами курсу.

Підсумковий контроль включає в себе перевірку знань під час проведення заліку.

Підсумковий контроль здійснюється усно, або письмово за всіма темами курсу не менше ніж із трьох - чотирьох питань.

Оцінка поточних результатів навчальної діяльності здійснюється в такий спосіб :

усне опитування;

за результатами поточної контрольної роботи; за результатами іспиту.

При зазначених вище видах контролю оцінка рівня знань студентів проводиться за такими критеріями:

оцінка „відмінно» виставляється студентові, який показує послідовне, глибоке і змістовне розуміння й знання сутності поставленого запитання;

оцінка "добре" виставляється студентові, який грамотно розкриває сутність поставлених запитань, добре володіє термінами дисципліни, але допускає несуттєві помилки;

оцінка "задовільно" виставляється студентові, який поверхово і не в повному обсязі викладає суть навчального матеріалу, допускає багато помилок при відповідях на поставлені питання, але орієнтується по суті матеріалу;

оцінка "незадовільно" виставляється студентові, який не знає суті поставлених запитань, при побудові відповіді по навчальному матеріалу допускає грубі помилки, не орієнтується в сутності матеріалів.

При визначенні оцінки застосовуються наступні критерії:

1. при усних відповідях:

- повнота розкриття питання
- логіка викладання,
- культура мови
- емоційність та переконаність
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, періодичного друку тощо)
- аналітичні міркування, вміння робити порівняння, висновки

2. при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання
- цілісність, системність, логічна послідовність,
- вміння формулювати висновки
- акуратність оформлення письмової роботи

Позитивна оцінка в результаті підсумкового контролю оцінкою виставляється студенту за умови, якщо він одержав:

- загальну позитивну оцінку за результатами його навчальної діяльності на семінарських заняттях;
- позитивну оцінку за результатами контрольних робіт;
- склав підсумковий іспит з позитивною оцінкою.

Рівень позитивної оцінки за підсумковим іспитом - це середня оцінка, яка виводиться на підставі оцінок, отриманих студентами окремо за кожний з попередніх двох видів навчальної діяльності. Перед іспитом передбачається ознайомлення студентів із переліком орієнтовних питань, які виносяться для здачі іспиту.

Питання до модульного (рубіжного контролю)

Змістовий модуль 1.

1. Вплив поглядів середньовічних мислителів на становлення системи захисту громадянських і політичних прав особи.
2. Розвиток системи міжнародно-правового захисту громадянських і політичних прав особи в новий час
3. Історичні аспекти розвитку уявлення про соціальну справедливість.
4. Генеза визнання соціально-економічних прав у світі.
5. Концепція К. Сантейна про сутність та необхідність міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав людини.
6. Зміст вчення Г. Шварца про специфіку та міжнародно-правове визнання прав " другого покоління
7. Характеристика системи захисту прав людини на міжнародному рівні.
8. Співвідношення категорій " міжнародне право" і " особа".
9. Співвідношення внутрішньої компетенції держави і міжнародного права в галузі захисту прав людини
10. Сучасні тенденції розвитку міжнародного права захисту прав людини
11. Поняття сучасного правопорядку та розвиток домінуючого універсального принципу правового статусу особи.
12. Існування Ліги Націй і перші спроби визначення основних понять правового статусу особи та її прав і свобод.
13. Друга світова війна і поступ людства у сфері захисту прав людини й розвитку загальнолюдської моралі, що ґрунтується на повазі одне до одного.

14. Створення ООН та закріплення на рівні міжнародного законодавства основних принципів прав і свобод особи.
15. Прийняття Загальної декларації прав людини як основний етап розвитку нових підходів до вчення про права людини.

Змістовий модуль 2.

1. Порівняльно-правові аспекти дієвості контрольного механізму Міжнародного пакту про громадянські і політичні права і Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права.
2. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці.
3. Переваги та недоліки контрольного механізму МОП.
4. Доцільність запозичення контрольного механізму МОП іншими міжнародними організаціями.
5. Тристоронній характер діяльності МОП
6. роль Адміністративної Ради МОП в системі контролю дотримання соціально-економічних прав людини
7. Характеристика контрольного механізму, передбаченого Європейською Конвенцією захисту прав людини та основних свобод
8. Підстави та зміст реформування контрольного механізму Європейської Конвенції з прав людини
9. Сутність контрольного механізму, передбаченого Європейською Соціальною Хартією
10. Порівняльно-правові аспекти контрольного механізму Європейської Конвенції захисту прав людини та основних свобод та Європейської Соціальної Хартії
11. Підстави утворення та роль Європейського Суду з прав людини в системі забезпечення дотримання прав людини на регіональному рівні.
12. Характер діяльності та юрисдикція Європейського Суду з прав людини. Порядок функціонування та структура Європейського Суду з прав людини. Зміст реформування Європейського суду з прав людини
13. Вплив Комітету експертів Адміністративної Ради МОП на систему міжнародного контролю з прав людини
14. Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини. Форма та порядок подання скарги до Європейського суду з прав людини.
15. Підстави та зміст реформування Європейського суду з прав людини

Змістовий модуль 3.

1. Характеристика контрольного механізму, передбаченого Європейською Конвенцією захисту прав людини та основних свобод.
2. Підстави та зміст реформування контрольного механізму Європейської Конвенції з прав людини
3. Сутність контрольного механізму, передбаченого Європейською Соціальною Хартією.
4. Порівняльно-правові аспекти контрольного механізму Європейської Конвенції захисту прав людини та основних свобод та Європейської Соціальної Хартії
5. Правова природа міжнародного конвенційного механізму захисту прав людини на універсальному рівні
6. Поняття та види конвенційних органів у сфері захисту прав людини на універсальному рівні
7. Організаційна природа конвенційних органів у сфері захисту прав людини на універсальному рівні
8. Комітет ООН з прав дитини.
9. Комітет ООН проти тортур.
10. Комітет з ліквідації расової дискримінації
11. Комітет ООН з прав людини
12. Рада ООН з прав людини
13. Характеристика контрольного механізму передбаченого Європейською конвенцією захисту прав людини та основних свобод
14. Підстави утворення та роль Європейського суду з прав людини у системі забезпечення дотримання прав людини на регіональному рівні
15. Характер діяльності та юрисдикція Європейського суду з прав людини

ПИТАННЯ ДО САМОКОНТРОЛЮ

1. Поняття міжнародно-правового механізму захисту прав людини
2. Поняття міжнародного права захисту прав людини
3. Джерела міжнародного права захисту прав людини
4. Місце міжнародного права захисту прав людини в системі міжнародного права
5. Співвідношення міжнародного права захисту прав людини і міжнародного гуманітарного права
6. Функції міжнародного права захисту прав людини

7. Джерела міжнародного захисту прав людини та основних свобод
8. Система принципів і стандартів міжнародного захисту прав людини та основних свобод
9. Уявлення про необхідність забезпечення громадянських і політичних прав особи за часів античності .
10. Вплив поглядів середньовічних мислителів на становлення системи захисту громадянських і політичних прав особи.
11. Розвиток системи міжнародно-правового захисту громадянських і політичних прав особи в новий час
12. Історичні аспекти розвитку уявлення про соціальну справедливість.
13. Генеза визнання соціально-економічних прав у світі.
14. Концепція К. Сантейна про сутність та необхідність міжнародно-правового захисту соціально-економічних прав людини.
15. Зміст вчення Г. Шварца про специфіку та міжнародно-правове визнання прав " другого покоління"
16. Характеристика системи захисту прав людини на міжнародному рівні.
17. Співвідношення категорій " міжнародне право" і " особа".
18. Співвідношення внутрішньої компетенції держави і міжнародного права в галузі захисту прав людини
19. Роль Статуту Організації Об'єднаних Націй в системі міжнародно-правового захисту прав особи
20. Поняття, структура та значення Міжнародного Білю про права людини
21. Характеристики Загальної декларації прав людини
22. Зміст Міжнародних пактів ООН про права людини.
23. Міжнародний пакт про громадянські та політичні права: зміст та значення
24. Зміст та значення Факультативного протоколу № 1 до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права
25. Зміст та значення Факультативного протоколу № 2 до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права
26. Характеристика конвенцій ООН, спрямованих на заборону будь-яких проявів дискримінації
27. Історичні передумови виникнення інституту уповноваженого ООН з прав людини.
28. Мета діяльності омбудсмена ООН.
29. Значення інституту омбудсмена ООН для розвитку системи міжнародно-правового захисту прав людини

30. Функції омбудсмена ООН з прав людини.
31. Специфіка діяльності омбудсмена ООН
32. Характеристика відображення основних прав особи в Європейському праві.
33. Роль Ради Європи в регіональній системі міжнародно-правового захисту прав людини.
34. Характеристика діяльності Ради Європи
35. Зміст Конвенції про захист прав і основних свобод особи та її значення для європейської системи захисту прав особи
36. Роль ЄС в системі захисту прав людини на регіональному рівні
37. Поняття та мета створення Комітету ООН з прав людини
38. Порядок звернення до Комітету ООН з прав людини
39. Структура Комітету ООН з прав людини
40. Повноваження Міжамериканської комісії з прав людини
41. Особливості захисту прав людини в межах Африканського Союзу
42. Порядок діяльності Комітету ООН з прав людини
43. Переваги та недоліки системи міждержавних скарг і повідомлень як елементу механізму захисту прав особи
44. Форми нагляду Комітету ООН з прав людини за виконанням державами своїх зобов'язань відповідно до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
45. Співробітництво Комітету ООН з прав людини з міжнародними неурядовими організаціями
46. Характеристика системи індивідуальних повідомлень у відповідності з Факультативним протоколом до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права
47. Характеристика діяльності Ради ООН з прав людини
48. Поняття та відмінність „юридичних” і „політичних” органів з прав людини
49. Порівняльно-правові аспекти дієвості контрольного механізму Міжнародного пакту про громадянські і політичні права і Міжнародного пакту про соціальні, економічні і культурні права.
50. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці.
51. Переваги та недоліки контрольного механізму МОП.
52. Діяльність Ради Європи щодо захисту прав національних меншин
53. Доцільність запозичення контрольного механізму МОП іншими міжнародними організаціями.

54. Характеристика контрольного механізму, передбаченого Європейською Конвенцією захисту прав людини та основних свобод
55. Підстави та зміст реформування контрольного механізму Європейської Конвенції з прав людини
56. Сутність контрольного механізму, передбаченого Європейською Соціальною Хартією
57. Порівняльно-правові аспекти контрольного механізму Європейської Конвенції захисту прав людини та основних свобод та Європейської Соціальної Хартії
58. Підстави утворення та роль Європейського Суду з прав людини в системі забезпечення дотримання прав людини на регіональному рівні
59. Характер діяльності та юрисдикція Європейського Суду з прав людини
60. Порядок функціонування та структура Європейського Суду з прав людини
61. Зміст реформування Європейського суду з прав людини
62. Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини
63. Форма та порядок подання скарги до Європейського суду з прав людини
64. Підстави та зміст реформування Європейського суду з прав людини
65. Міжамериканська система захисту прав людини та основних свобод
66. Характеристика системи захисту прав людини в арабському регіоні
67. Система захисту прав людей в африканських державах
68. Роль спеціалізованих установ ООН в системі захисту прав людини на універсальному рівні
69. Поняття та мета створення Комітету ООН з прав людини.
70. Порядок діяльності Комітету ООН з прав людини.
71. Переваги та недоліки системи міждержавних скарг і повідомлень як елементу механізму захисту прав особи.
72. Форми нагляду Комітету ООН з прав людини за виконанням державами своїх зобов'язань відповідно до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
73. Співробітництво Комітету ООН з прав людини з міжнародними неурядовими організаціями
74. Характеристика системи індивідуальних повідомлень у відповідності з Факультативним протоколом до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права.
75. Характеристика діяльності Ради ООН з прав людини.
76. Поняття та відмінність „юридичних” і „політичних” органів з прав людини
77. Особливості контрольного механізму Міжнародної організації праці. Переваги та

- недоліки контрольного механізму МОП.
78. Доцільність запозичення контрольного механізму МОП іншими міжнародними організаціями.
  79. Характеристика контрольного механізму, передбаченого Європейською Конвенцією захисту прав людини та основних свобод.
  80. Підстави та зміст реформування контрольного механізму Європейської Конвенції з прав людини
  81. Сутність контрольного механізму, передбаченого Європейською Соціальною Хартією.
  82. Порівняльно-правові аспекти контрольного механізму Європейської Конвенції захисту прав людини та основних свобод та Європейської Соціальної Хартії
  83. Підстави утворення та роль Європейського Суду з прав людини в системі забезпечення дотримання прав людини на регіональному рівні.
  84. Характер діяльності та юрисдикція Європейського Суду з прав людини.
  85. Порядок функціонування та структура Європейського Суду з прав людини.
  86. Суб'єкти звернення до Європейського суду з прав людини.
  87. Форма та порядок подання скарги до Європейського суду з прав людини.
  88. Підстави та зміст реформування Європейського суду з прав людини.
  89. Структура Європейського суду з прав людини
  90. Компетенція Європейського суду з прав людини

VIII. Інструменти, обладнання та програмне забезпечення, використання яких передбачає навчальна програма

Одним із напрямів навчально-методичного забезпечення дисципліни «Міжнародно-правовий механізм захисту прав людини» є розробка електронних засобів навчання і технологій їхнього застосування. Електронні навчальні матеріали застосовуються як для самостійної роботи студентів, так і з використанням мультимедійного устаткування на лекційно-семінарських заняттях.

Бібліотечні друковані та електронні ресурси, електронні наукові видання, електронні навчальні курси із можливістю дистанційного навчання та самостійної роботи, хмарні сервіси Microsoft.

ІХ.Рекомендовані джерела інформації

Основні:

1. Мицик В.В. Права людини у міжнародному праві: міжнародно-правові механізми захисту: підручник для вузів. - К., 2017
2. Разметаєва Ю. С. Права людини як фундаментальна цінність громадянського суспільства : монографія / Ю. С. Разметаєва. – Х. : Фінарт, 2016. – 196 с.
3. Права людини в Україні - 2013. Доповідь правозахисних організацій / За ред. Є. Захарова, Українська Гельсінська спілка з прав людини. – Х. : "Права людини", 2014. – 456 с. – К-2 [34С(С2) / П68].
4. Тетарчук І.В., Дяків Т.Є. Міжнародне право: навч. посіб К.: ЦУЛ, 2014
5. Фурса С.Я., Коцюба В.О., Клименко О.М. Як звернутися до Європейського суду з прав людини. Навчальний посібник. - К.: Видавець Фурса С.Я., 2015
6. Загальна декларація прав людини. — К.: Право, 1995. — 19с.
7. Рабінович П. Застосування Європейської конвенції з прав людини та практики Страсбурзького суду в Україні (загальнотеоретичні аспекти) / П. Рабінович, О. Соловійов ; Редкол.: П.М. Рабінович , Ю.М. Грошевий, С.П. Добрянський та ін. – К., 2014. – 208 с.
8. Конвенція про ліквідацію всіх форм дискримінації щодо жінок. — К.: Право, 1995. — 12с.
9. Конвенція про запобігання злочину геноциду та покарання за нього. — К.: Право, 1995.— 26с.
10. Конвенція о статусе апатридов. — К.: Право, 1995. — 12с.
11. Міжнародний пакт про громадянські і політичні права. — К.: Право, 1995. — 37с.
12. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права. — К.: Право, 1995.- 35 с.
13. Алексі Р. Теорія дискурсу та права людини / Р. Алексі // Філософія права і загальна теорія права. – 2016. – № 1. – С. 73–98.
14. Максимов С. І. Універсальність прав людини / С. І. Максимов // Філософія права і загальна теорія права. – 2015. – № 1. – С. 110–117
15. Регламент суду від 4 листопада 1998 року // Практика Європейського суду з прав людини: Рішення, коментарі. — 2014. — № 1. — С. 217-260.
16. Факультативний протокол №1 до Міжнародного пакту про громадянські і політичні права. — К.: Право, 1995. — 12с.
17. Збірка договорів Ради Європи. - Київ., 2010р.

18. Короткий путівник по Європейській конвенції з прав людини. — К.: Центр інформації та документації Ради Європи в Україні, 1998.— 89с.
19. Шашкова-Журавель І.О. Міжнародне трудове право. К.: Вид. дім «Персонал», 2017
20. Сучасні механізми захисту прав людини (до 75-ліття професора, доктора юридичних наук В. Василенка) : Зб. наук. праць / За ред. М. Антонович, В. Мицика. – К. : ВД "Києво-Могилянська академія", 2013. 172 с
21. Арнольд Р., Банашак Б, Вдовіченко С. Права і свободи людини і громадянина в Україні: навч. посіб. К.: Юрінком-Інтер, 2013
22. Буткевич В.Г. Міжнародне право. Основні галузі.- К., 2004р.

Додаткові:

23. Мюллерсон Р.А. Права человека: идеи, нормы, реальность. М., 2008
24. Гусейнов Л. Международная ответственность государств за нарушения прав человека. — К., 2004.
25. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Е. Європейське право у галузі прав людини: джерела і практика застосування. — К.; Будапешт, 2007.
26. Рабінович М.П., Хавронюк М.І. Права людини і громадянина.- К., 2004р.
27. Кушніренко О.Г., Слінько Т.М. Права і свободи людини і громадянина.Х., 2003
28. Аврамова О. Четверте покоління прав людини: постановка проблеми / О. Аврамова, О. Жидкова // Право України. – 2010
29. Тихонов А. А. Верховный комиссар ООН по правам человека // Меж-дунар. журн. междунар. права. — 2013. —№ 1.- с. 17-21
30. Кемпбелл Т. Права людини: демократичний шлях / Т. Кемпбелл // Філософія права і загальна теорія права. – 2015. – № 2. – С. 33–50.
31. Энтин М. Л. Международные гарантии прав человека: опыт Совета Европы.— М., 2004.
32. Isakovich S. The Truth about Human Rights. — К., 2014.
33. Башимов М.С. Институт уполномоченного по правам человека за рубежом. М., 2012
34. Бойцова В.В. Омбудсмены для университетов? /Правоведение. 2011, №4, с.95-97
35. Бойцова В.В. Институт местного омбудсмана в Великобритании./Правоведение. 2013, №3, с.48-5
36. Карпачова Н. Щорічна доповідь Уповноваженого ВР України з прав людини /<http://www.ombudsmen.kiev.ua>

37. Хаманева Н.Ю. Место и роль института омбудсмана в системе правового контроля /Государство и право. 2011, №2
38. Хаманева Н.Ю. Охрана прав граждан зарубежных стран: институт омбудсмана.(Правовой аспект). /Сб.обзоров. - М., 2011
39. Хаманева Н.Ю. Место и роль института омбудсмана в системе правового контроля. /Правоведение. 2012, с.84-87
40. Право Европейського Союзу. За заг. ред. Муравйова В.І. – К.: Юрінком Інтер, 2014.
41. Білоскурська О. Утвердження та забезпечення прав і свобод людини – головний обов'язок держави / О. Білоскурська // Право України. – 2011. – № 7. – С. 169-174.
42. Антонович М. Міжнародне право: навч. посіб К.: Юрінком Інтер, 2015
43. Энтин М.Л. Международные гарантии защиты прав человека. – М.,2004
44. . Баймуратов М.О. Міжнародне право. X, 2009
45. Мовчан А.П. Права человека и международные отношения. - М., 2008. С. 145
46. Дженіс М., Кей Р., Бредлі Є. Європейське право в галузі прав людини: джерела і практика застосування.- К., 2007
47. Док. ООН E/CN.4/Sub.2/1986/7/Add. - Нью-Йорк., 2016
48. Mill J.S. Utilitarianism, Liberty and Representative Government. - N.Y., 2015
49. Мюллерсон Р. А. Воздействие международного права на внутригосударственное. – М., 2005
50. Данильян О. Г. Теоретико-методологічні проблеми захисту прав людини в сучасному суспільстві / О. Г. Данильян // Вісник Національного університету "Юридична академія України імені Ярослава Мудрого". Серія: Філософія, філософія права, політологія, соціологія. – X., 2013. – № 3. – С. 84–91.
51. Алексеев С. С. Теория права. —Харьков, 2008.
52. Сантейн Касс Р. Против позитивных прав // Рос. Бюл. По правам человека. Вып. 6, 2012 . – с. 24-30
53. А. Сунгуров. Права человека как инструмент очеловечивания власти // Права человека в России, № 3, 2013
54. Юлиана Малевич. Права человека и международная политика// Белорусский журнал международного права и международных отношений.- 2011.- № 3.- С 19-24
55. Локк Д. Избранные философские произведения. М., 2007
56. Філософія права : підручник / за ред. О. Г. Данильяна. – X. : Право, 2009. – 208 с.
57. Боргом Ю. Фома Аквинский. М., 2007

58. Брюггер В. Відображення людини у концепції прав людини / В. Брюггер // Людина і політика. – 2003. – № 1. – С. 54–69.
59. Біржакова Є. О. Відображення природних прав людини як вихідна форма буття права в контексті теорії природного права / Є. О. Біржакова // Часопис Київського університету права. – 2016. – № 4. – С. 33–36.
60. Горін Н. Права людини: філософське обґрунтування та юридичний вимір / Н. Горін // Філософія права і загальна теорія права. – 2015. – № 2. – С. 13–32.

